

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Pœnæ divinæ Adulterorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

mans voce magnâ dixit : quid mihi, & tibi, JESU Fili DEI altissimi? Ut adulator, non ut devotus, & obliquens, hic adorat: evadere cupiens pœnam, prædam perdere perimere. S. Chrysológus Serm. 19.

Dedit alapam JESU. Joan. 18. 22. Ecce iste fortis, percussor, & mollis adulator; tortium illorum robustissimum se ostentavit; de quibus Domini Christi Spiritus per Prophetam in persona ipsius conquerens: *quia ecce ceperunt animam meam, & irruerunt in me fortes.* Psalm. 58. S. Rupertus hic. lib. 13.

§. III.

Adulationem fugiendi motiva.

ILLIS abentibus capit JESUS dicere *ad turbas de Joanne.* Matth. 11. 4. Cur absentibus discipulis laudat Joannem? Nè multitudo putaret, assentatiunculis gratiam Joannis Christum colligere. S. Chrysológus, Escobar t. 3. Coll. Chr. l. 1. sect. 2. Obs. 1.

Quid existis videre? arundinem ventò agitatam? Matth. 11. 7. Non est arundo Joannes; columna est; non movetur vento, non quatitur timore, non flectitur adulatione: unò, eodemque, vultu respicit & illos, qui eum laudant, & eos, qui eum vituperant. Sic inimicos, ut amicos, diligit; sic potentes, ut impotentes, arguit. Eusebius Emisenus Dom. 3. Advent. Nihil equidem vobis adulatorium me scripsisse recolo; nec lum olei venditor. Et scio, quia sal correctionis Levit. 2. 13. in omni Sacrificio acceptatur à Domino; mel in omni Sacrificio reprobatur. Petrus Blelenfis ep. 1. ad Henric. 2. Angl. reg.

Magister, volumus à te signum videre. Matth. 12. 38. at ille: *generatio mala, & adultera, signum quaerit.* v. 39. S. Chrysol. cum illi asperè, ac contumeliosè, interrogant; mansuetè, ac leniter respondet: dum verò assentantur, non mediocri utitur acrimoniâ; omni se perturbatione superiore ostendens. Apud Escobar ibid.

Stupebant super doctrina ejus. Marci 1. 22. Quid stupent? Nonne ex Hebræa Schola multi probatæ sapientiæ, & eloquentiæ? unum pro cunctis Gamalieleum nomino; de quo Act. 5. 34. Cur non stupent. Gamaliele scienter differente; sed Christo vel

modicè docente? addit Marcus: *erat enim docens tanquam potestatem habens.* Quod Victor Antiochenus ita explanat: non loquebatur ad gratiam; nec auditorum laudes captabat: sciebat, eum adulatoribus durum esse; quibus blandè alloquentibus: *Magister, scimus, &c.* Matth. 22. 16. ille durè respondet: *quid me tentatis hypocrita? v. 19.* Sciebant, dæmonem malè adulantem, cum proclamaret Marci 1. 24. *JESU Nazarene!* à Christo rejectum, silentiò imperatò: *obmutesce. Inde stupebant super doctrina ejus.* Velloso in Judith. 2.

Varia.

O nostri Sæculi perditionem! ò Mundi pessimam corruptelam! ò Mundum mendacis, & adulationibus, plenissimum! Non est veritas in Mundo; non est, qui loquatur verum cum proximo suo. Quidquid hodiè vulgus loquitur; fraus, & adulatio, est: docuerunt enim linguas suas loqui mendacium. In hac Schola exercitati sunt, in hac edocti; ut discerent fallere, mentiri, adulari, exaltare parva, exigua attollere, ex tumulis montes facere, ex culcibus elephantés. Hæc civilitas, hæc affabilitas: & inurbanus est, quisquis fallere, & mentiri non novit. Si quis verax, si quis fidelis, & probus; rusticus, & stupidus, reputatur. S. Thomas Villanov. tr. de adv. Dom.

Cùm in omni cœtu hominum, tum in Religione Christiana, assentatione nihil est perniciosius; eorum præsertim, qui commoendi, & obiurgandi, cœteros officium susceperunt. &c. Philo Carpathius in Cant. 5.

Teterrima pestis urbibus, assentatorum vita; tabificus morbus eorum consuetudo adolescentibus; domibus ruina, monasteriis everfio, Christianæ Religioni extrema calamitas; omniumque malorum seminarium, & ruina. Nolite, quæso, blandiri Prædicatores verbi; nolite placere auribus. Idem ibidem.

Sunt quatuor causæ idololatriæ II. adulatio: quâ regibus, & dominis, divinum cultum præstiterunt. S. Thom. Aqu. opusc. 3. cap. 2.

Adulator est dæmonum minister, superbiæ dux, bonorum demolitor, erroneus ductor. Qui enim beatos nos dicunt, inquit ille Isa. 3. 12. nos seducunt. Joannes Climacus gradu. 21.

TITULUS III.

ADULTERIUM.

§. I.

Adulterorum pœnæ divina.

Flagellavit Dominus Pharaonem plagis maximis. Gen. 12. 17. Adfuit Saræ Deus & Pharaonem acerbè flagellavit;

nè sanctum conjugium vel inscius violaret. Nesciebat Pharaon, Saræ esse uxorem Abræ; & tamen ob eam cum tota domo plectitur. Stengelius t. 2. divin. Judic. c. 27.

Vidit mulierem se lavantem &c. 2. Reg. 11. 4. In domo Davidis quamdiu timor

Dei viguit, pacta conjugii observata; mirum, quanta benedictionibus Dei affluerit. At ubi, perfractio Dei timore, violatis conjugii legibus, peccatum, omnia depopulari solitum, introivit, qui numerare poterit infinitam malorum diluvionem, quae ad peccati ingressum inuenta est. Benedictus Fernandus in Gen. 2. sect. 15.

Fugiamus &c. 2. Reg. 15. 14. David, antequam fluere in delicias, leonem occidit, & ursum. 1. Reg. 17. 36. At deliciis deditur *puerum fugit* Absolone. S. Chrysof. in Pf. 3. cui titulus, Psalmus David, cum fugeret à facie Absoloni filii sui. S. Chrysof. hic: fugiebat filium suum, David, quoniam castitatem fugerat: fugiebat filium; quoniam matrimonium pudicum violarat: fugiebat filium; quoniam legem Dei, quae dicit, *non occides, non adulterabis*, fugerat. Mendoza in 1. Reg. 4.

Adulteros judicabit Deus. Hebr. 1. 3. 4. Adulteros à Domino judicandos asserit Paulus: quod apud homines humanius, quam par esset, absolvantur. Furtum fune vindicatur, homicidium capite; fornicatio donatur laureâ, monilibus coronatur monstrum teterrimum; non catenis oneratur, palamque in urbe triumphat. Oliva l. 11. Strom. hic.

Ciconia quadam à domino nutrita, cum domi videret adulterium cum uxore ejus absentis admitti; quasi obstricta honorem benefactoris defendere, jacentem adulterum invasit, & oculos rostro eruit. Ludovicus Alvarez in Gen. 39. Illust. 95.

§. II.

Adulterorum poenae humanae.

Valerius Max. l. 6. de Solonio statuit: ut adulter utroque oculo privaretur. Quod cum filio in adulterio deprehenso facere vellet, ad maximam civium instantiam, unum oculum filio concessit; & nè lex læderetur, sibi ipsi alterum eruit. Broymard Sum. Præd. Lex.

Adulter seu vir, seu femina, in campum educitur: illic in corona copiosi populi, manibus, & pedibus, ligatus projicitur ante elephantem, more carnificis mandata attentâ aure præstolantem. Prælegi autem solet, ut reum proboscide apprehensum stringat, & in sublime elatum populo ostentet; tum elibratum excipiat dentium acuminibus, & impalet: demum retractum illidat terræ, & pedibus proterat. Quidquid prælectum est, ad amissum exequitur elephas, non sine pavore astantium: qui sic alieno malo fidem conjugalem inviolatam servare edocentur. P. Christophorus Borri S. J. in Relat. de Cocin.

§. III.

Adulterium vitandi varia motiva.

Humiliavit uxorem proximi sui. Deut. 22. 24. Illius deflorationem sacra litera non solum humiliationem senserunt, sed & appellandam censuerunt; quasi venerationis quandam amissionem. S. Cyrillus Alex. l. 8. de adorat. Abulensis q. 3. ad Deuter. cum deflorata fuerit, humiliatur; & fit contemptibilior. Velloso in Judith 4. Paræn. 13.

Miserere mei Domine! vide humilitatem meam &c. Pf. 9. 14. Non agit de alia morte, quam aeternâ; de aliis inimicis, quam vitiiis, & hostibus animæ; ut notat Bellarminus. Ergo humilitatem suam vocat adulterium. Hoc ejus abjectio, & depositio: quid enim magis hominem, Dei imaginem, angelis supparem, humiliat, & confundit; quam incontinentia? Vocat etiam portas mortis: quia luxuria plures portas Inferni habet, ob specias varias hujus vitii: vel quia innumeri peccatores ob illud damnantur. Fernandus in Gen. 3. sect. 18.

Ex ea, quae fuit Uria. Matth. 1. 6. Cur Bersabee non vocat proprio nomine, sicut ceteras feminas? Responder? Thom. quia adultera, ideo nomine indigna. Nam Thamar nominatur v. 3. etiam vitiosa prostrata pudicitia. Gen. 35. 19. Item nominatur Rahab Matth. 1. 5. licet meretrix dicatur Jos. 2. 1. Neutra verò erat adultera: adeo immane scelus est adulterium. Hinc erubescit Susanna; licet falsè de eo accusata. Dan. 13. 32. erat cooperta. Sylveria hic q. 6.

In Lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare: Joan. 8. 5. Adultera in morem bovis ferientis, lapidibus obruitur: est enim bestialis hujusmodi impudicitia. Ex. 21. 29. quod sibi cornu perat. &c. Antonius de Escobar, t. 2. Perfec. Chr. l. 4. obs. 5.

Varia.

Apud Spartanos adulterium fuit inauditum. Hinc hospiti sciscitanti, quæ esset poena apud Spartanos in adulteros constituta? respondit Geradas: nulla; adulter apud nos non invenitur. Plutarchus in Lycurgo apud Stengelium tr. 2. div. Jud. c. 32.

Cum tot mala, & spiritualia, & corporalia; temporalia, & aeterna, & adulterio proveniant, mirabile videtur, quare plus diligatur adulter, vel adultera; quam proprius maritus, vel uxor: & quasi major sit amor inter eos, quos diabolus conjunxit peccato; quam inter illos, quos Deus conjunxit Sacramento. Broymard Sum. Præd. Adulterium.